

Generellt byte av bilder för att markera den ”nya” policyn kommer att införas

VÅR HÄLSA – LÄNETS MÖJLIGHET

FOLKHÄLSOPOLICY FÖR JÄMTLANDS LÄN 2016-2019

Sid 2

Jämtlands län som region har unika möjligheter till ett gott liv...
... och i den här folkhälsopolicyn skapar vi en gemensam syn på hur vi tillsammans ska möjliggöra detta goda liv. Genom att jobba i en gemensam riktning när vi bygger vårt samhälle kan vi underlätta för våra medborgare att välja så goda, inspirerande och hälsosamma liv som möjligt – utifrån sina egna förutsättningar.

Människors hälsa påverkas av många olika omständigheter – från närliggande individuella faktorer till olika samhällsfaktorer. Därför behövs insatser på flera olika nivåer och i flera olika delar av samhället. Samverkan blir en nyckel till framgång.

Ett strategiskt val är och har varit att länets folkhälsopolicy utgår från de faktorer som påverkar hälsan, hälsans bestämningsfaktorer, istället för att utgå från sjukdom och hälsoproblem. Länets politiker har enats om fyra viktiga insatsområden där bästa möjliga effekt kan förväntas

– trygga uppväxtvillkor, utbildning och arbete, hälsofrämjande miljö samt delaktighet och inflytande.

I denna nu beslutade förlängda Folkhälsopolicy 2016 – 2019 kvarstår insatsområdena från tidigare policy men utvidgas med perspektiv på nya utmaningar för folkhälsan såsom globala befolkningsomflyttningar, samhällets utveckling mot ökad urbanisering och centralisering, klimatförändringar och dess konsekvenser för hälsan, mm.

I folkhälsopolicyns insatsområden finns en rekommenderad gemensam riktning. Med den som stöd ska respektive kommun men gärna även övriga aktörer ta fram egna handlingsplaner, utifrån de lokala förutsättningar som finns. De lokala planerna bör fokusera på de fyra prioriterade insatsområdena – så att länets gemensamma utveckling möjliggörs och förstärks.

Folkhälsopolicyn har tagits fram och antagits av politiker från samtliga länets kommuner samt Region Jämtland Härjedalen. Administrativt ansvarig organisation för policyns genomförande är Region Jämtland Härjedalen.

Sida 3

BILD

Vision: ”Hälsa på lika villkor för hela befolkningen för en hållbar utveckling i Jämtlands län.”

Grunderna till hälsa och välbefinnande formas av sociala, ekonomiska såväl som ekologiska faktorer; livsvillkor som är påverkbara genom politiska beslut.

Balansen vad gäller dessa förhållanden leder till en jämlikt fördelad hälsa och påverkar förutsättningarna för den enskilde att tillägna sig goda levnadsvanor.

Genom att skapa förutsättningar för så goda uppväxtvillkor som möjligt får vi långsiktigt en friskare befolkning. Förutom egenvärdet med en god hälsa stärker det också förutsättningarna för en hållbar utveckling i regionen.

Sida 4:

Folkhälsopolicyns fyra områden

Vi har valt att utgå ifrån fyra utvecklingsområden i det strukturerade länsarbetet med de utmaningar som påverkar folkhälsan. Till dessa tillkommer de ovan angivna nya utmaningarna. Utvecklingsområdena inkluderas samt konkretiseras i de lokala och regionala handlingsplaner som utvecklas och följs upp genom etablerade regionala folkhälsonätverk.

Sida 4 och 5: Ramar och texter behålls, dock byts texten i första punkten under Trygga uppväxtvillkor till "Goda barn- och vuxenkontakter" (Bilder och färger byts för att säkra läsintresset.)

Sida 6:

Utgångspunkter för Folkhälsopolicyn

I Jämtlands län ska vi skapa samhällliga förutsättningar för att nå visionen om en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Vi vill göra en kraftsamling kring folkhälsoarbetet med ett särskilt fokus på **barn, ungdomar och äldre**.

Vårt gemensamma folkhälsoarbete i länet ska främja social, psykisk och fysisk hälsa och öka människors välbefinnande. Viktigt är att minska de höga ohälsotalen. Därigenom ges människor ökade förutsättningar för stärkt självkänsla, framtidstro och en känsla av sammanhang. Insatserna inom ramarna för detta folkhälsoarbete ska bidra till en mer jämställd och jämlikt fördelad hälsa samt skapa en framtidstro.

Folkhälsopolicyn är ett politiskt dokument som uttrycker politiska värderingar och fokuserar på förändringar av livsvillkor vilka påverkas genom politiska beslut.

RUTA:

Jämtlands läns folkhälsoarbete ska utgå ifrån att samhället ska vara inkluderande – det vill säga att samhället ska skapas för alla – oavsett genus, ålder, nationalitet, religion, sexuell läggning, etnicitet, funktionsnedsättning och socioekonomisk situation.

Länets övergripande folkhälsopolicy utgör en grund för lokala egna handlingsplaner som respektive huvudman samt övriga aktörer ansvarar för – utifrån sina egna förutsättningar.

Folkhälsa är en viktig fråga för hela samhället. Denna folkhälsopolicy är därför resultatet av en övergripande beskrivning av områden där kommuner och Region Jämtland Härjedalen kommer att söka ett vidare samarbete. Viktiga samverkansparter i länets folkhälsoarbete är de ideella organisationerna, näringslivet samt regionala och statliga organ.

Framtagandet av folkhälsopolicyn har skett i en gemensam process med representanter för länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen.

Det gemensamma politiska folkhälsonätverket – Folkhälso Z - har enats om de förslag till områden som policyn fortsatt fokuserar på. Förslaget till policyn har behandlats hos länets kommuner.

Länets Folkhälsopolicy utgör ett av de regionala underdokument på vilken den Regionala Utvecklings Strategin (RUS) vilar. Till dessa hör även länets Ungdomsstrategi, ANDT-strategi, Integrationsstrategi m.fl.

Sida 8:

Bild: Vår arbetsmiljö påverkar hur vi mår och hur vi presterar.

Det gäller naturligtvis också för våra barns skolmiljö. Folkhälsa inom det här området handlar om att skapa bästa möjliga förutsättningar för att ta till sig

kunskap. Detta kan ske genom att skapa en trivsamt miljö, att möjligheter ges till aktiviteter på rasten, att lunchraster schemaläggs tillräckligt långa och att bra mellanmål erbjuds i skol-cafeterior.

!! Bilden i nya FHP skall behålla fokus på barn i aktiv skolmiljö men hämtas från en skolmiljö i länet.

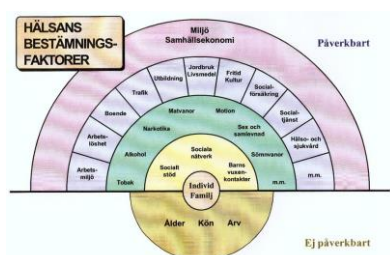
Sida 9:

Hälsans bestämningsfaktorer

Figuren hälsans bestämningsfaktorer skapades för att åskådliggöra vad som påverkar hälsan. Den yttersta halvcirkeln står för omgivningsfaktorer, sedan följer livsvillkor, levnadsvanor/livsstil, sociala nätverk, individen samt de opåverkbara individuella faktorerna ålder, kön och arv.

Hälsan påverkas av en mängd olika faktorer som på olika sätt och på olika nivåer samspelar med varandra. Detta blir tydligt om man studerar figuren för hälsans bestämningsfaktorer.

Regnbågsfigur:

Baserad på figur av Dahlgren & Whitehead 1991*

*Referensen behålls

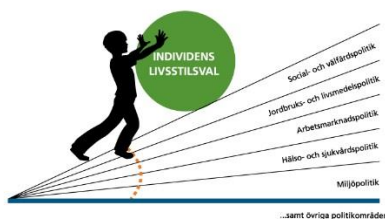
En del bestämningsfaktorer kan påverkas genom individuella ställningstaganden och uttrycks genom våra levnadsvanor och vår livsstil. I allmänhet behövs det

dock politiska beslut och kollektiva åtgärder, för att styra faktorer som inte är direkt påverkbara för individen själv.

Sida 10:

Att kunna påverka tillvaron - att ha makt i vardagen - har visat sig vara en betydelsefull faktor för en god hälsa. De som själva kan planera och styra sina liv har i större utsträckning en bättre hälsa än de som inte har den möjligheten. Detta är nära kopplat till i vilken grad man upplever sig vara delaktig och kan påverka i samhället.

Figur: Olika perspektiv:

Det individuella avgör storleken på “bollen” (bördan) som “rullas framför” individen i livet, baserat på möjliga livsval.

Samhället reglerar lutningen på backen (genom politiska beslut med påverkan av livsvillkoren).

Göran Hallman baserad på förlaga av: Peter F. Hjorth, Prof. Norge

RUTA:

Förtydligande:

En **livsstil** (levnadsvanor) är en människas sätt att leva och organisera sitt liv.

Livs villkoren (levnadsförhållandena) skapas av hur ett samhälle organiseras och struktureras.

Sida 11:

Framgångsfaktorer

För att folkhälsoarbetet ska bidra till en positiv utveckling i länet krävs att folkhälsoaspekterna integreras i den ordinarie verksamheten samt i styrande dokument. På detta vis finns alltid folkhälsoaspekterna med inför beslut och i samband med uppföljning. Vidare krävs en övergripande dialog mellan samhällets olika aktörer för att erforderliga resurser ska kunna ställas till förfogande för främjande och förebyggande insatser.

Folkhälsoarbetet i länet bör delas upp i fyra olika angreppssätt för att fortsätta och löpande nå framgång:

1. Mäta, kartlägga och analysera

2. Utföra insatser

3. Följa upp och utvärdera insatser

4. Bredda kunskapsbasen:

- utveckla yrkesgrupper med expertis om sociala bestämningsfaktorer

- öka allmänhetens medvetenhet

!! Ovanstående punkter kommer i samverkan med kommunikationsbyrån se över möjligheten att omvandla till en begriplig figur.

För att öka möjligheten att avgöra i vilken grad som de olika insatsområdenas värderingar uppnås, finns ett målbeskrivande dokument. Det utgör en sammanställning gemensamt framtagen av samt beskriver de insatser som görs av kommuner, Region Jämtland Härjedalen, frivilligorganisationer, näringsliv, samt övriga aktörer.

Samarbete

Samverkan mellan kommunerna och Region Jämtland Härjedalen samt övriga aktörer i olika folkhälsonätverk är en central förutsättning för policyns genomslagskraft både på politisk och på tjänstemannanivå. Detta öppnar upp för ett effektivare resursutnyttjande eftersom det då blir möjligt att dela på tillgänglig kunskap och erfarenhet. De centrala resurser som finns bör därför betraktas som länsgemensamma resurser.

Det finns ett behov av stöd och kunskapsöverföring så att länets gemensamma resurser inom folkhälsoområdet kan nyttjas mer konstruktivt. Detta manifesteras i att länsgemensamma folkhälsonätverk vilka leds av folkvalda politiker finns etablerade där länets olika aktörer kan mötas.

Olika regionala statliga organ är viktiga samverkansparter. Även näringslivet har som arbetsgivare stor betydelse för utvecklingen av befolkningens hälsa. De ideella organisationerna har andra perspektiv och andra drivkrafter än övriga samhällsorgan, som gynnar en positiv hälsoutveckling. De ideella organisationerna har dessutom unika möjligheter att nå medborgarna i deras vardag. Samarbetet ska ske utifrån de lokala handlingsplaner som tas fram ute i länet och som baseras på den övergripande folkhälsopolicyn.

Folkhälsofrågor av gemensamt intresse i länet hanteras på en övergripande nivå av Region Jämtland Härjedalen.

Sida 12:

Det är viktigt att knyta folkhälsoarbetet till EU2020 med särskilt fokus på punkten ”Främja social delaktighet och bekämpa fattigdom”, där det slås fast att medlemsstaterna ska främja fullt deltagande i samhället och utöka möjligheterna till sysselsättning.

Såväl nationella mål som EU:s hälsopolitiska styrdokument samt WHO Hälsa 2020 ska beaktas.

!! Förtydligande i form av en figur över ”flernivåstyret” kommer tillföras.

Uppföljning

En uppföljning och utvärdering av folkhälsoarbetet utifrån folkhälsopolicyn ska göras minst en gång under varje mandatperiod av Folkhälso Z. Revidering av policyn ska ske senast 2019. En verksamhetsplan utarbetas årligen för det politiska nätverket Folkhälso Z. Ansvar att revidera, kommunicera och samordna centralt stöd avseende folkhälsopolicyn ligger hos Region Jämtland Härjedalen.

Bakgrundsmaterial

Bakgrundsmaterial och referensförteckning kan erhållas från respektive kommun, samt Region Jämtland Härjedalen.

RUTA:

Det är med hälsa som med kärlek. Den blir större när fler får ta del av den. I dag finns det olika grupper i vårt samhälle som vi behöver fokusera extra på för att deras hälsa ska bli bättre, t.ex. barn, ungdomar och äldre. När deras hälsa förbättras leder det till att hela samhället mår bättre.

Sista sidan (baksidan):

Det underlagsmaterial som använts vid arbetet med folkhälsopolicyn finns samlat på Region Jämtland Härjedalen.

Hör av dig dit om du vill ta del av materialet.

Region Jämtland Härjedalen, e-post: info@regionjh.se

Utvecklingsenheten, folkhälsoresurser, e-post: folkhalsocentrum@regionjh.se

Folkhälsopolicyn för Jämtlands län 2016–2019 har tagits fram genom samverkan mellan länets alla kommuner och Region Jämtland Härjedalen.

Om du har frågor kring innehållet och arbetet med policyn är du välkommen att kontakta Göran Hallman, folkhälsopolitisk strateg,

Region Jämtland Härjedalen. Telefon: 063-14 65 24

E-post: goran.hallman@regionjh.se